

Determining the profile of recreational fishers and hunters: Comparison of these person's fishing/hunting consciousness with respect to some demographics variable

Rekreatif olarak balıkçılık ve kara avcılığı ile uğraşanların profilleri: Bu bireylerin avlanma bilinç düzeylerinin çeşitli demografik değişkenlere göre karşılaştırılması¹

**Faik Ardahan²
Tevfik Turgut³**

Abstract

The aim of this study is to determine the profile of Recreational Fishers (RBL) and Hunters (RAV); to compare their consciousness which can be affective on environment in relation to hunting / fishing and demographic variables.

The research consists of RBL and RAV. An electronic survey form which was prepared and sent to all members of groups and clubs of fishing/hunting by using social media. Female participants were excluded in statistical analyses process because of lacking participation. According to the results, it can be claimed that both RBL and RAV are aware of what fishing/hunting is and its sustainability and its effect on environment. Married participants

Özet

Bu çalışmanın amacı rekreatif balıkçılar (RBL) ve rekreatif kara avcılarının (RAV) profillerinin belirlenmesi; avcılarının avlanmanın ekolojik yapı üzerine olabilecek etkilerine yönelik bilinçlerinin avlanma türü ve demografik özelliklerine göre karşılaştırılmasıdır. Bu çalışmanın evreni Türkiye'de sayıları kesin olarak belirlenemeyen balıkçılık ve avcılık ile rekreatif olarak uğraşan bireylerden oluşmaktadır. Çalışma tanımlayıcı bir çalışma olup, veri toplama aracı olarak dijital bir anket formu kullanılmış ve anket sosyal medyada yer alan balıkçı/avcı kulüp ve gruplarına gönderilmiştir. Geri dönen tüm anketler değerlendirmeye alınmıştır. Çalışmaya yeterli düzeyde bayan katılmadığı için cevap veren bayan katılımcılar istatistiki analizlerde

¹ Bu Çalışma, 12-14 Aralık 2012 Tarihleri arasında Denizli-Türkiye'de yapılan 12. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresinde Poster olarak sunulan "Rekreatif Olarak Balıkçılık ve Kara Avcılığı ile Uğraşanların Profilleri, Avlanma ve Avlanmanın Ekolojik Yapı Üzerine Olabilecek Etkileri Hakkındaki Düşüncelerinin Belirlenmesi" isimli çalışmanın geliştirilmiş halidir.

² Yrd. Doç. Dr. Akdeniz Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, Rekreasyon Bölümü, ardahan@akdeniz.edu.tr

³ Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, tevfikturgut79@hotmail.com

compared to singles, young participants compared to older participants and participants who live in rural compared to participants who live in urban are more sensitive and aware of the effect of fishing/hunting on environment. Participants in both education groups have enough awareness of the effect of fishing/hunting. Furthermore, as history (years) and the frequency of fishing/hunting increase, the awareness and sensitivity of participants on the effect of fishing/hunting on environment increases.

Keywords: Recreational Hunting, Recreational Fishing, Hunting/Fishing consciousness, Ecology

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

kapsam dışında tutulmuştur. Çalışmada RAV ve RBL'lerin yeterli düzeyde avlanma bilincine sahip oldukları, bireyin eğitim düzeyinin artmasıyla bu bilincin arttığı, medeni durumun bilinç konusunda anlamlı bir farklılık yaratmadığı fakat evlilerin daha duyarlı oldukları, kentte yaşama, yaş, avlanma süresi ve sıklığı arttıkça avlanma bilincinin de arttığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Rekreatif Avcılık, Rekreatif Balıkçılık, Avlanma Bilinci, Ekoloji

1. Giriş

1970'li yıllardan itibaren bilinçli bir şekilde hayatımızda daha fazla yer almaya başlayan çevre kirliliği kavramları; su, hava, toprak, ışık, gürültü ve görsel kirlilik boyutlarında bireylerin çevreye olan duyarlılığını arttırmıştır. (Dunlap et al., 2000; Stern et al. 1992). Bu duyarlılık görsel ve basılı medyadan tutun, akademik ve sosyal hayata varana kadar bireylerin tutum ve davranışlarını etkiler olmuştur. Daha çok Green Peace örgütünün eylemleriyle 1980'li yıllardan itibaren tanıdığımız duyarlılık hareketi bugün birçok sivil toplum örgütü, kurum ve kuruluşun ve topluluğun üstlendiği bir boyuta dönüşmüştür.

Kentleşme ve endüstrileşmeyle beraber artan şehirlerdeki olumsuz uyarıcılardan kaçmak ve dinlenmek, eğlenmek, yenilenmek gibi birçok gerekçeyle doğada olma, doğa sporlarını talep etme isteğini de içine alan açık alan rekreasyon ihtiyacı ile bireyler daha fazla doğada olmayı ister hale gelmiştir. Bu bireylerde iyi olma hali yaratırken diğer taraftan doğada kalabalıklaşmaya, çatışmalara, kirlenmelere, kalıcı ve geçici etkileri olan zararlara sebep olabilmektedir (Kalkan, 2012). Bu sebeple doğaya giden insanları doğa konusunda daha fazla bilinçlendirme ihtiyacı ortaya ve doğal alanlarla, düzenlenmiş alanların taşıma kapasitelerinin belirlenmesinin önemi ortaya çıkmaktadır (Ardahan, 2011a, 2011b). Açık alanda yapılan rekreasyonel bir aktiviteye katılan birey bu etkinliğe katılarak başkaları tarafından üretilen rekreasyonel bir ürünü satın almaktadır. Buna ilave olarak tek başına

rekreasyonel bir etkinlik yapan birey bu etkinliği yaparak bireysel boyutta değerlendirilecek bir rekreasyonel ürünün üretilmesine sebep olmaktadır. Her iki üretim sürecinde de çevre bilinci mutlaka ön planda tutularak “sürdürülebilir çevre” anlayışına uygun etkinlik tasarlanmalı ve yapılmalıdır.

Katılımcı ile doğa arasında anlamlı bir etkileşim gerektiren ve doğal ve/veya düzenlenmiş alanlarda yapılan her aktivite doğa sporu olarak ele alınmaktadır. Bu etkinlikler profesyonel veya rekreatif gerekçelerle yapılabilir. Doğa sporları; karada, havada, suda, karda ve buzda yapılan etkinlikleri içine alır (Kalkan ve Ardahan, 2012). Bu çalışmanın da konusu olan rekreasyonel avcılık ve balıkçılık doğa sporları içinde yer alan rekreatif ve profesyonel boyutları olan bir doğa sporudur.

Bu genel girişten sonra; bu çalışmanın amacı rekreatif balıkçılar (RBL) ve rekreatif kara avcılarının (RAV); profillerinin belirlenmesi, avlanma ve avlanmanın ekolojik yapı üzerine olabilecek etkileri hakkındaki düşüncelerinin av türü ve demografik özelliklerine göre karşılaştırılmasıdır.

2. Kavramsal Çerçeve ve Literatür

Rekreasyon aktiviteleri bireylerin hayatlarında mutlu olabilmek ve/veya yaşam doyumu elde edebilmek için önemli bir yere sahiptir. Bu sebeple adına serbest zaman etkinlikleri de denilen bu aktiviteler; açık alanda veya kapalı alanda, aktif veya pasif katılımlı, ücretli veya ücretsiz, kendisinin veya başkasının ürettiği birçok etkinliği içine alır (Kalkan, 2012). Birçok kişi bu aktivitelere katıldıkları için rekreatif yaşamlarını iş yaşamlarından daha mutlu edici bulurlar. Bunların sorgulandığı birçok çalışmada bireylerin aktiviteye katılımları ile serbest zaman tatmini arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir korelasyon olduğu bulunmuştur (Turgut, 2012). Bu ilişkiyi ilk çalışan ve Serbest Zaman Tatmin Ölçeğini geliştiren Beard ve Raghep (1980) tarafından, serbest zaman etkinliklerinin bireylerin hayatlarında dinamik bir role sahip olduğu, mental, fiziksel, sosyal başarının ve bireysel yaşamdaki tüm mutluluğun bu aktivitelerle ilişkili tarafları tüm boyutlarıyla ele alınmıştır. Onlara göre bilinen, tanımlanan ve/veya bilinmeyen, tanımlanmayan tüm beklentilerin tatmin olması bireylerin yaşam doyumlarını ve serbest zaman tatminlerini olumlu etkilemektedir.

Avcılık ve balıkçılık insanlık tarihi kadar eski, Türkiye ve birçok ülkede bireylerin yaşamlarında yer alan önemli rekreasyonel ve profesyonel açık alan etkinliklerindedir (Ditton, 2004; Floyd ve diğ. 2006). Rekreasyonel balıkçılık suya dayalı, tek başına bir etkinlik olabildiği gibi, piknik, botçuluk,

yatçılık gibi diğer bazı etkinliklerin parçası olarak da yapılabilen, tamamen bireysel tatmin elde etmek ve maddi bir kazanç beklentisi olmadan özel avlaklarda ve/veya doğal açık alanlarda yapılan bir açık alan rekreasyonu biçimidir (Wilde, 1998; Demiroğlu, 2003). Benzer şekilde avcılık da balıkçılık gibi tek başına bir etkinlik olabildiği gibi doğa yürüyüşü gibi diğer bazı etkinliklerin de parçası olarak yapılabilmektedir. İster rekreatif, isterse profesyonel olarak yapılsınlar avcılık ve balıkçılık, birey ile doğa arasında özel bir etkileşim yaratan, fiziksel, mental ve sosyal uyarıcılarıyla terapatik etki yaratan bir doğa sporudur (Burger, 2002; Wilde, 1998).

Avcı ve balıkçıların balıkçılık ve avcılık yapmalarının birçok nedeni vardır (Ardahan ve Turgut, 2013). Bu nedenlerin içinde en önemli olanları kentleşmeye bağlı ve kent yaşamının getirdiği baskılardan uzaklaşmaktır. Kentlerin bireyin fiziksel ve duygusal dünyasındaki baskı yaratan gürültülü ortamı, kent içi yeşil rekreasyon alanlarının yetersizliği, doğayla bütünleşme olanağının sınırlı olması, buralarda yaşayanlarda belli bir süre için de olsa, kent yaşamından kaçış isteği ve ihtiyacı yaratmaktadır. Bu bağlamda toplumun bir kesimi için avcılık, doğayla bütünleşmesinin bir aracı olarak ortaya çıkmakta ve geçmişte karın doyurmak için avlananların yerini, avcılığı bir boş zaman ve kırsal rekreasyon etkinliği olarak değerlendiren kentli avcı tipi almaktadır (İğircik ve ark., 2005). Avcılık için bireyler mutlaka av hayvanlarının olduğu yere gitmek durumunda iken, balıkçılık için ise durum biraz farklıdır. Özellikle balık avlama imkânının olduğu, Antalya, İstanbul gibi deniz kenarındaki yerleşim yerlerinde, Eğirdir Gölü, Beyşehir gölü gibi göllere yakın yerlerde veya akarsular civarındaki yerlerde yaşayanlar veya oraya kolayca ulaşabilen bireyler için günlük yaşamlarının bir parçası olarak balıkçılık yapabilmektedirler.

Bunların dışında bireyi balıkçılık yapmaya motive eden birçok faktör vardır. Bunlar Ardahan ve Turgut'un (2013) çalışmasında; a- dinlenmek, b- açık alanda olmak, c- şehirden uzaklaşmak, d- meydan okumak, başkalarıyla rekabet etmek, e- doğada olmak, f- arkadaşlarıyla beraber olmak, g- yemek, h- başkalarına vermek, i- sosyal yardımlaşmada kullanmak, j- satmak, k- sağlığını olumlu yönde etkilemek, l- kendimi geliştirmek yeni beceriler edinmek ve kullanmak, m- yeni bir çevreye girmek, n- yeni insanlarla tanışmak, o- yalnızlıktan kurtulmak, p- mutlu olmak, r- kalabalıktan ve rutinden kaçma, s- aileden uzaklaşmak, ş- sorumluluktan uzaklaşmak, t- fiziksel aktivite yapmak ve v- iyi bir balıkçı olarak tanınmak olarak sıralanmıştır. Avcılar için avcılık yapma nedenleri bunlara ilave olarak a- doğa sevgisi, b- egzersiz yapma, c- atış yapmak ve avlanmak, d- doğada yalnız olmaktır (Şafak ve ark., 2010; Şafak, 2009; İğircik ve ark., 2005; Ay ve ark., 2005).

Avcılık ve balıkçılık yapan bireyler dâhil tüm bireylerin çevreye karşı duyarlılığı, büyük ölçüde bireyin kendisi, çevresi ve etrafındaki bireyler, medya ve diğer unsurlarla yarattığı etkileşime bağlıdır. Bunu belirleyen kavramsal süreç; Çevre Değeri (Environmental Value- ÇD) → Çevre Bilinci (Environmental Cognition- ÇB) → Çevresel Tutum (Environmental Attitude- ÇT) → Çevre Davranışı (Environmental Behavior-ÇDV) olarak gerçekleşmektedir. Çevre bilinci ve çevreye duyarlı davranma büyük ölçüde çevrenin değerinin algılanmasıyla başlayan bir süreçtir. Bireyin ÇD, ÇB, ÇT ve ÇDV'sini etkileyen birçok faktör vardır. Bunlar; cinsiyet, yaş, etnik kimlik, gelir, duyarlılık, kişilik, eğitim sistemi, eğitim seviyesi, okul tipi, kişisel ve/veya hükümetin politik uygulamaları, bireyin çevresindekilerin genel tutumu, ebeveynlerin bu konudaki tutumu, ailenin gelir düzeyi, meslek, bireyin serbest zaman faaliyetleri, bireysel veya bölgenin tecrübeleri, ülkenin gelişmişlik düzeyi, bireylerin ve ebeveynlerinin yaşam paradigmaları, doğa ile yaratılmış ilişkiler toplamı, yaşanılan yer, bireyin yakın arkadaşlarının değer sistemi, dindarlık ve sofuluk düzeyi şeklinde sıralanabilir (Rokeach, 1973, 1979; Dunlap et al. 1983; Dunlap et al. 2000; Taskin, 2009).

Bireylerin çevreye karşı tutumlarını öğrenmek amaçlı yapılan birçok çalışma olsa da bu çalışmaların temelinde büyük ölçüde Dunlap ve Van Liere (1978) yılında geliştirilen NEP (The New Ecological Paradigm Scale –NEP) ve daha sonra Dunlap ve diğ. (2000) tarafından geliştirilen RNEP (The Revised New Ecological Paradigm Scale –RNEP) vardır. NEP veya RNEP bireylerin çevreye karşı tutumlarını öğrenmek için kullanılmaktadır. NEP bu hali ile elbette bireylerin makro anlamdaki çevresel tutumunu öğrenmek için yeterlidir. Fakat avcılar ve balıkçıların çevresel tutumundan ziyade avcılık ve balıkçılık davranışına ve bilincine nasıl yansıdığını öğrenmek için yeterli değildir. Bu eksiklik bu çalışmanın temelini teşkil etmektedir.

Ülkedeki avcılık ve/veya balıkçılığı düzenleyen yasaların varlığı, uygulama biçimi, bireylerin doğduğu andan itibaren öğrendikleri büyük ölçüde o ülkedeki avcılığın ve balıkçılığın yapılış biçimini etkilemektedir. Avcılık ateşli silah kullanımını gerektirdiği için Türkiye dâhil birçok ülkede yasal düzenlemelerle kontrol altında tutulmaktadır. Hatta avcılık mevsimi ve bir avcının hangi canlıyı bir günde ne kadar avlayabileceği yasalarla düzenlenmiştir. Aynı durum balıkçılık için çok geçerli değildir. Gelişmiş ülkelerde rekreatif balıkçılık yasal bir düzenlemeye sahipken henüz Türkiye'de böyle bir uygulama yoktur ve hala lisansa sahip olma zorunlu değildir.

Avcılık konusundaki yasal düzenlemelerin gereğince uygulanmaması, ve avcı sayısının avlanacak canlı sayısından fazla olması, kullanılan av malzemelerindeki teknolojik gelişim, ikinci ve üçüncü

konutların av hayvanlarının yaşam alanlarını işgal etmesi, su azlığı sebebiyle doğal yaşam alanlarındaki suların kontrol edilmesi ve şehirlere taşınması gibi bir çok gerekçeden dolayı avcılık av hayvanlarının aleyhine bir seyir izlemektedir (Andersen ve diğ., 2010; Fraser ve Sweetapple, 1992; George, 2007). Bu konuda mutlaka sürdürülebilir avcılık kotalarının konulması, avlaklar oluşturulması, avcılarının eğitilerek bir bilincin oluşturulması önemlidir. Benzer uygulamaların rekreatif balıkçılık içinde uygulanması hayati derecede önemlidir (Siemer ve Knuth, 2001). Toplumsal değerler, hükümet uygulamaları ve yasal düzenlemelerin temel amacı bireylerdeki avcılık ve balıkçılık konusundaki ÇD ve ÇB'nin gelişmesini sağlamak, ÇT ve ÇDV'nin sürekliliğinin ve kalıcılığının sağlanması biçiminde olmalıdır.

3. Yöntem

Bu çalışmanın evreni Türkiye'de sayıları kesin olarak belirlenemeyen balıkçılık ($n=359$, $\bar{X}_{yaş} = 35,90 \pm 9,80$) ve avcılık ($n=193$, $\bar{X}_{yaş} = 35,96 \pm 10,53$) ile rekreatif olarak uğraşan bireylerden ($n=552$, $\bar{X}_{yaş} = 35,92 \pm 10,04$) oluşmaktadır. Çalışma tanımlayıcı bir çalışma olup, veri toplama aracı olarak araştırmanın amacına uygun olarak oluşturulan dijital bir anket formu kullanılmıştır. Anket sorularının oluşturulmasında Dunlap ve diğ. (2000) tarafından geliştirilen RNEP'in maddeleri, Şafak ve ark., (2010), Şafak (2009), Iğircık ve ark. (2005) ve Ay ve ark. (2005) yaptıkları çalışmalar ve avcılar ve balıkçılarla yapılan ön görüşmelerde elde edilen çevresel bilinç konularına yer verilmiştir.

Anketin birinci bölümünde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik, ikinci bölümde ise avlanma hakkındaki düşüncelerinin alındığı on iki soruya yer verilmiştir. Dijital anket formu sosyal medya araçları ile balıkçılık ve avcılık ile rekreatif olarak uğraşan bireylerin üye olduğu gruplara ve ilgili dernekler ile kulüplerin e-posta adreslerine gönderilmiş ve ilgili kişilerin çalışmaya katılmaları istenmiştir. Bayan katılımcı sayısı istatistiksel analiz açısından yeterli sayıya ulaşmadığı için bayan katılımcılara ait anketler değerlendirilme dışı bırakılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; frekans (f), yüzde (%), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (SS) gibi tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerin yanında ve normal dağılım koşulları yerine geldiği için Tek Yönlü ANOVA testi, Bağımsız Örneklerde T-test ve Pearson Correlation testi, gruplar arasındaki farkın belirlenmesinde Tukey-b testi kullanılmış, sonuçlar 0.01 ve 0.05 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

4. Bulgular

Bu bölümde araştırma verilerine uygulanan frekans analizleri sonuçları ele alınmıştır.

Balıkçılık ve avcılıkla rekreatif olarak ilgilenen bireylerin bazı demografik özelliklerine ait bulguları Tablo-1’de verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi; çalışmaya katılan RBL; 16-65 yaş aralığında ($\bar{X}_{\text{yaş}}=35,90 \pm 9,80$), % 67,7’si bekâr ve % 65,7’si üniversite ve daha yüksek eğitime sahip, %72,1’i 20 yıl ve daha az yıldır avlanan, %82’si ayda altı ve daha az avlanmaya giden, %59,6’sı şehir veya büyük şehir gibi kentsel alanlarda yaşayan bireylerdir. RAV; 18-60 yaş aralığında ($\bar{X}_{\text{yaş}}=35,96 \pm 10,53$), % 61,2’si bekar, % 62,8’i üniversite ve daha yüksek eğitime sahip, %74,4’ü 20 yıl ve daha az yıldır avlanan, %85’i ayda altı ve daha az avlanmaya giden, %68,8’i şehir veya büyük şehir gibi kentsel alanlarda yaşayan bireylerdir. Hem avcılarda hem de balıkçılarda (henüz Türkiye’de zorunlu olmasa da) lisans sahibi olanların sayısı yüksektir.

Tablo 1: Katılımcıların Av Türlerine Göre Bazı Demografik Özellikleri

	Kara Avcıları		Balık Avcıları		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Medeni Durum						
Evli	71	38.8	116	32.3	187	34.5
Bekâr	112	61.2	243	67.7	355	65.5
Eğitim Durumu						
Lise Dengi ve altı	68	37.2	123	34.3	191	35.2
Üniversite ve üstü	115	62.8	236	65.7	351	64.8
Yaş (yıl)						
24 ve altı	21	11.5	36	10.0	57	10.5
25-44	118	64.5	261	72.7	179	69.9
45->	44	24.0	62	17.3	106	19.6
Max-Min (yıl)	18-60		16-65		16-65	
$\bar{X}_{\text{yaş}} \pm ss$	35.96 \pm 10.53		35.90 \pm 9.80		35.92 \pm 10.04	
Kaç Yıldır Avlanmakta						
10 Yıl ve altı	76	41,5	159	44,3	235	43,4
11 - 20 Yıl	56	30,6	108	30,1	164	30,3
21 Yıl ve Üstü	51	27,9	92	25,6	143	26,4
Ayda Kaç kez Avlanmakta						
1-3 kez	75	41,0	201	56,0	276	50,9
4-6 kez	75	41,0	104	29,0	179	33,0
7 ve daha üstü	33	18,0	54	15,0	87	16,1
Yaşanılan Yer						
Kırsal	74	40,4	112	31,2	186	34,3
Kentsel	109	59,6	247	68,8	356	65,7
Lisansa Sahip Olma						
Evet	149	81,4	251	69,9	400	73,8
Hayır	34	18,6	108	30,1	142	26,2
Toplam	183	34.9	359	65.1	542	100.0

RAV ve RBL'in avlanma hakkındaki düşünceleri Tablo-2'de verilmiştir. RAV ve RBL genel sonuçlarla karşılaştırıldığında T1, T3, T7, T8 ve T9'da istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır. T1 ve T7'deki farklılık RBL'nin lehine, T3, T8 ve T9'da farklılık RAV'nin lehinedir.

Medeni duruma göre; avlanma hakkındaki düşünceler açısından bakıldığında; evli RAV ve RBL'de T1, T6 ve T7'de istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır. T1 ve T7'de farklılık RBL'nin lehine, T6'da RAV'nin lehinedir. Bekâr RAV ve RBL'de T1'de istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır ve farklılık RBL'nin lehinedir.

Yaş gruplarına göre; avlanma hakkındaki düşünceler açısından bakıldığında 25-44 yaşındaki RAV ve RBL'de T1, T3, T8, ve T9'da istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır. Farklılık T3, T8, ve T9'da RBL'nin aleyhine, T1'de ise lehinedir. 45 yaş ve üstü gruplarda RAV ve RBL'de T1 ve T9'da istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır. Farklılık T1' RBL'nin, T9'da RAV'nin lehinedir.

Tablo 2: Av Türüne ve Bu Av Türleri ile Uğraşan Bireylerin Bazı Demografik Özelliklerine Göre Avlanma Hakkındaki Düşünceleri

Avlanma Hakkındaki Düşünceler		Genel Durum	Evli	Bekâr	t	24 yaş ve altı	25-44 yaş	45 yaş ve üstü	F
T1. Bilinçsiz avlanma dünyanın geleceğini olumsuz etkiler.	\bar{X}_{RAV}	2,02	2,13	1,95	1,261	2,33	1,93	2,09	1,867
	\bar{X}_{RBL}	2,35	2,50	2,27	1,969*	2,33	2,31	2,52	1,037
	t	-3.629*	-2.388*	-3.088*		0.000	-3.375*	-2.159*	
T2. Bilinçli avlanma canlı nüfusunu olumlu etkiler.	\bar{X}_{RAV}	2,84	2,79	2,88	-0,552	2,48	2,86	2,98	1,699
	\bar{X}_{RBL}	2,71	2,66	2,74	-0,763	2,56	2,72	2,77	0,575
	t	1.381	0.924	-0,442		-0.442	1.109	1.118	
T3. Bilinçli avlanma doğanın dengesini sağlar.	\bar{X}_{RAV}	3,26	3,18	3,30	-0,779	3,19	3,25	3,30	0,081
	\bar{X}_{RBL}	2,97	2,93	2,98	-0,466	3,11	2,97	2,87	0,618
	t	3.190*	1.618	0,298		0.298	2.461*	2.371*	
T4. Avlanma canlı nüfusu kontrol edilerek bir plan kota ve altında yapılmalıdır.	\bar{X}_{RAV}	4,61	4,65	4,59	0,574	4,81	4,68	4,34	5,345*
	\bar{X}_{RBL}	4,63	4,69	4,60	1,241	4,72	4,69	4,32	7,908*
	t	-0.241	-0.415	0.597		0.597	-0.115	0.112	
T5. Avlanma için özel avlaklar oluşturulmalıdır.	\bar{X}_{RAV}	4,10	3,97	4,18	-1,188	4,05	4,11	4,09	0,027
	\bar{X}_{RBL}	3,94	3,83	4,00	-1,270	3,61	4,00	3,87	1,995
	t	1.502	0.747	1.157		1.157	0.837	1.037	
T6. Avcılar doğayı korumada harcanmak üzere avladıkları her av için ücret ödemelidir.	\bar{X}_{RAV}	3,27	3,41	3,19	1,058	3,71	3,17	3,34	1,503
	\bar{X}_{RBL}	3,09	2,90	3,19	-1,966*	3,00	3,08	3,19	0,286
	t	1.485	2.492*	1.698		1.698	0.610	0.561	
T7. Avlanmanın kesinlikle yasak olduğu bölgeler oluşturulmalıdır.	\bar{X}_{RAV}	4,22	4,04	4,34	-1,784	3,76	4,27	4,32	2,134
	\bar{X}_{RBL}	4,45	4,47	4,44	0,213	4,22	4,46	4,52	1,143
	t	-2.416*	-2.362*	-0.977		-0.977	-1.802	-1.158	
T8. Avcılar bir eğitimden	\bar{X}_{RAV}	4,75	4,82	4,71	1,323	4,81	4,78	4,64	1,206

geçirilmelidir.	\bar{X}_{RBL} t	4,63 2.100*	4,69 1.151	4,60 1.088	1,218	4,67 0.988	4,64 1.969*	4,55 0.639	0,526
T9. Avlanma belgesi olmayan avcılar avlanmamalıdır.	\bar{X}_{RAV} \bar{X}_{RBL} t	4,50 4,28 2.342*	4,24 4,14 0.535	4,66 4,34 -1.003	-2,935* -1,679	3,38 3,78 -1.003	4,61 4,31 2.685*	4,73 4,42 2.132*	19,321* 4,621*
T10. Avlanma mevsimi ve av alanları yeterince denetlenmemektedir.	\bar{X}_{RAV} \bar{X}_{RBL} t	4,45 4,55 -1.322	4,51 4,50 0.048	4,42 4,58 -0.290	0,627 -0,874	4,29 4,39 -0.290	4,48 4,58 -1.094	4,45 4,55 -0.586	0,438 0,862
T11. Bilinçli bir avcı olduğumu düşünüyorum.	\bar{X}_{RAV} \bar{X}_{RBL} t	4,52 4,47 0.802	4,62 4,50 1.128	4,46 4,46 1.671	1,433 0,493	4,62 4,33 1.671	4,56 4,54 0.255	4,39 4,26 0.675	1,139 3,970*
T12. Etrafımda bilinçsiz şekilde avcılık yapan birçok kişi var.	\bar{X}_{RAV} \bar{X}_{RBL} t	4,11 4,02 0.968	4,35 4,16 1.354	3,96 3,95 1.417	2,420 1,636	4,43 4,06 1.417	4,18 4,07 0.905	3,80 3,77 0.090	3,137* 1,852

Eğitim düzeyine göre; avlanma hakkındaki düşünceler açısından T1, T3, ve T8'de Lise ve altı eğitim almış RAV ile RBL arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır. Farklılık T1'de RBL'nin, T3 ve T8'de RAV'ın lehinedir. Üniversite ve üstü eğitim almış RAV ve RBL arasında T1, T3 ve T7'de istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır ve farklılık T1 ve T7'de RBL'nin, T3'de RAV'ın lehinedir.

Bireylerin ne kadar süredir avlandıkları ile avlanma hakkındaki düşünceleri açısından bakıldığında; 10 yıl ve daha az süredir avlananlarda T1, T7, T11 ve T12'de RAV ile RBL arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır ve farklılık T1 ve T7'de RBL'nin lehine T11 ve T12'de RAV'ın lehinedir. 11-20 yıldır avlananlarda T1, T2, T3, T8 ve T9'da RAV ile RBL arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır ve farklılık T1 ve T3'de RBL'nin lehine T2, T8 ve T9'da RAV'ın lehinedir. 21 yıl ve daha fazla süredir avlananlarda T3 ve T4'de RAV ile RBL arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır ve farklılık T3'de RAV'ın, T4'de RBL'nin lehinedir.

Tablo 2: Av Türüne ve Bu Av Türleri ile Uğraşan Bireylerin Bazı Demografik Özelliklerine Göre Avlanma Hakkındaki Düşünceleri (devam)

Avlanma Hakkındaki Düşünceler		Lise ve daha altı	Üniversite ve üstü	t	10 yıl ve altı	11-20 Yıl	21 yıl ve üstü	F
T1. Bilinçsiz avlanma dünyanın geleceğini olumsuz etkiler.	\bar{X}_{RAV} \bar{X}_{RBL} t	1,91 2,37 -3.331*	2,08 2,33 -2.153*	-1,191 0,391	2,11 2,40 -2.094*	1,86 2,35 -3.053*	2,06 2,24 -1.063	1,228 0,733
T2. Bilinçli avlanma canlı nüfusunu olumlu etkiler.	\bar{X}_{RAV} \bar{X}_{RBL} t	2,81 2,70 0.666	2,86 2,72 1.255	-0,315 -0,191	2,71 2,78 -0.495	2,91 2,56 1.871*	2,96 2,78 1.108	1,065 1,952
T3. Bilinçli avlanma doğanın dengesini sağlar.	\bar{X}_{RAV} \bar{X}_{RBL}	3,43 3,03	3,16 2,93	1,834 0,855	3,08 2,94	3,43 3,06	3,33 2,91	2,271 0,588

	t	2.637*	1.960*		1.029	2.177*	2.446*	
T4. Avlanma canlı nüfusu kontrol edilerek bir plan kota ve altında yapılmalıdır.	\bar{X}_{RAV} \bar{X}_{RBL} t	4,50 4,58 -0.650	4,68 4,65 0.383	-1,752 -1,001	4,66 4,57 0.881	4,77 4,69 0.971	4,37 4,65 -2.169*	5,194* 0,981
T5. Avlanma için özel avlaklar oluşturulmalıdır.	\bar{X}_{RAV} \bar{X}_{RBL} t	4,10 3,96 0.903	4,10 3,93 1.190	0,041 0,214	4,13 3,83 1.839	4,34 4,24 0.572	3,78 3,78 0.008	3,247* 5,406*
T6. Avcılar doğayı korumada harcanmak üzere avladıkları her av için ücret ödemelidir.	\bar{X}_{RAV} \bar{X}_{RBL} t	3,35 3,24 0.607	3,23 3,02 1.362	0,623 1,526	3,33 3,14 0.948	3,20 2,96 1.189	3,27 3,15 0.529	1,151 0,754
T7. Avlanmanın kesinlikle yasak olduğu bölgeler oluşturulmalıdır.	\bar{X}_{RAV} \bar{X}_{RBL} t	4,16 4,33 -1.012	4,26 4,51 -2.222*	-0,575 -1,613	4,05 4,38 -1.967*	4,29 4,43 -0.926	4,41 4,59 -1.298	1,755 1,301
T8. Avcılar bir eğitimden geçirilmelidir.	\bar{X}_{RAV} \bar{X}_{RBL} t	4,75 4,56 2.132*	4,75 4,66 1.202	0,027 -1,363	4,75 4,70 0.708	4,77 4,50 2.195*	4,73 4,65 0.629	0,077 2,873
T9. Avlanma belgesi olmayan avcılar avlanmamalıdır.	\bar{X}_{RAV} \bar{X}_{RBL} t	4,50 4,27 1.443	4,50 4,28 1.844	0,028 -0,095	4,33 4,30 0.217	4,59 4,09 2.539*	4,65 4,46 1.410	2,045 2,912*
T10. Avlanma mevsimi ve av alanları yeterince denetlenmemektedir.	\bar{X}_{RAV} \bar{X}_{RBL} t	4,59 4,58 0.105	4,37 4,54 -1.632	1,585 0,414	4,34 4,53 -1.613	4,46 4,57 -0.825	4,61 4,57 0.298	1,380 0,086
T11. Bilinçli bir avcı olduğumu düşünüyorum.	\bar{X}_{RAV} \bar{X}_{RBL} t	4,47 4,54 -0.585	4,56 4,43 1.480	-0,782 1,332	4,64 4,35 2.575*	4,46 4,63 -1.609	4,41 4,50 -0.617	1,914 4,432*
T12. Etrafımda bilinçsiz şekilde avcılık yapan birçok kişi var.	\bar{X}_{RAV} \bar{X}_{RBL} t	4,06 4,11 -0.240	4,15 3,97 1.617	-0,542 1,011	4,25 3,87 2.397*	4,14 4,24 -0.599	3,88 4,02 -0.692	1,844 3,701*

Bireylerin avlanma sıklığı ile avlanma hakkındaki düşünceleri açısından bakıldığında; ayda 1-3 kez avlanan RAV ile RBL arasında T1, T5 ve T12'de istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır ve farklılık T1'de RBL'nin T5 ve T12'de RAV'ın lehinedir. Ayda 4-6 kez avlanan RAV ile RBL arasında T3, T7 ve T8'de istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır ve farklılık T7'de RBL'nin, T3 ve T8'de RAV'ın lehinedir. Ayda 7 kez ve daha fazla avlanan RAV ile RBL arasında T2'de istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır ve farklılık RAV'ın lehinedir.

Bireylerin yaşadıkları yer ile avlanma hakkındaki düşünceleri açısından bakıldığında; kırsalda yaşayan RAV ile RBL arasında T11'de istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır ve farklılık RBL'nin lehinedir. Kentlerde yaşayan RAV ile RBL arasında T1, T3, T5, T8, T9 ve T11'de istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır ve farklılık T5, T8, T9 ve T11'de RAV'ın, T1 ve T3'de RBL'nin lehinedir.

Bireylerin lisanslı olup olmama durumu ile avlanma hakkındaki düşünceleri açısından bakıldığında; lisanslı RAV ve RBL'ler arasında T1 ve T3'de istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır ve farklılık

							*				*
T10.	\bar{X}_{RAV}	4,59	4,28	4,55	2,495	4,46	4,45	0,076	4,46	4,44	0,079
	\bar{X}_{RBL}	4,58	4,48	4,59	0,601	4,48	4,59	-1,106	4,56	4,54	0,264
	t	0.049	-1.303	-0.280		-0.183	-1.421		-1,217	-0.557	
T11.	\bar{X}_{RAV}	4,48	4,67	4,30	3,270	4,23	4,72	-	4,64	4,00	5,032
	\bar{X}_{RBL}	4,47	4,54	4,33	*	4,46	4,47	4,858	4,58	4,22	*
	t	0.079	1.287	-0.136	1,234	-	3.477	*	1,018	-1.066	4,048
						2.002	*	-0,118			*
						*					*
T12.	\bar{X}_{RAV}	4,33	4,00	3,88	2,853	4,28	4,00	1,770	4,03	4,47	-2,183
	\bar{X}_{RBL}	3,95	4,04	4,26	1,740	4,32	3,88	3,535	4,02	4,02	0,011
	t	2.718	-0.211	-1.822		-0.293	0.871	*	0,121	2.187	*
		*								*	

Bazı demografik değişkenler ile RAV ve RBL'in avlanma hakkındaki düşünceler arasındaki korelasyona göre; yaş arttıkça T4'de RAV ve RBL'de ve T12'de RAV'da istatistiki olarak anlamlı negatif yönlü bir korelasyon, T9'da RAV ve RBL'de istatistiki olarak anlamlı pozitif yönlü bir korelasyon vardır. Eğitim ile hiçbir ifade arasında anlamlı bir korelasyon bulunmamıştır. Avlanma süresi ile sadece RAV'da T4'de istatistiki olarak negatif yönlü bir korelasyon vardır. RBL'in avlanma sıklığı ile T1, T4, T6 ve T7'de, RAV'ın avlanma sıklığı ile T4, T5, T7 ve T12'de istatistiki olarak anlamlı negatif yönlü bir korelasyon vardır. Yerleşim yerinin kentleşme düzeyi ile RAV'da T2, T8 ve T11'de pozitif yönlü istatistiki olarak anlamlı bir korelasyon, RBL'de T2'de pozitif yönlü, T5 ve T12'de negatif yönlü istatistiki olarak anlamlı bir korelasyon vardır.

Tablo 3: Bazı Demografik Değişkenlerle Bireylerin Avlanma Hakkındaki Düşünceleri Arasındaki Korelasyon

Avlanma Hakkındaki Düşünceler		Yaş	Eğitim	Avlanma Süresi	Avlanma Sıklığı	Yerleşim Yeri
T1.	\bar{X}_{RAV}	-0,034	0,087	-0,033	-0,035	-0,070
	\bar{X}_{RBL}	0,058	-0,020	-0,063	0,107*	0,027
T2.	\bar{X}_{RAV}	0,124	0,024	0,103	0,110	0,186*
	\bar{X}_{RBL}	0,051	0,010	-0,015	0,011	0,157**
T3.	\bar{X}_{RAV}	0,030	-0,133	0,118	0,112	0,023
	\bar{X}_{RBL}	-0,058	-0,046	-0,001	-0,011	0,001
T4.	\bar{X}_{RAV}	-0,226**	0,129	-0,156*	-0,028**	0,105
	\bar{X}_{RBL}	-0,178**	0,053	0,056	-0,106*	0,073
T5.	\bar{X}_{RAV}	0,006	-0,003	-0,108	-0,181*	-0,017
	\bar{X}_{RBL}	0,035	-0,011	0,009	-0,091	-0,160**
T6.	\bar{X}_{RAV}	-0,043	-0,045	-0,020	-0,091	0,059
	\bar{X}_{RBL}	0,040	-0,080	-0,007	-0,109*	-0,045
T7.	\bar{X}_{RAV}	0,118	0,043	0,137	-0,234**	0,046
	\bar{X}_{RBL}	0,068	0,085	0,081	-0,151**	0,014
T8.	\bar{X}_{RAV}	-0,105	-0,002	-0,015	0,167*	0,148*
	\bar{X}_{RBL}	0,050	0,070	-0,046	-0,027	0,073

T9.	\bar{X}_{RAV}	0,327**	-0,002	0,141	-0,032	0,125
	\bar{X}_{RBL}	0,134*	0,005	0,043	0,026	0,038
T10.	\bar{X}_{RAV}	0,038	-0,117	0,123	-0,059	-0,005
	\bar{X}_{RBL}	0,037	-0,020	0,017	-0,016	0,060
T11.	\bar{X}_{RAV}	-0,106	0,058	-0,138	-0,041	0,340**
	\bar{X}_{RBL}	-0,057	-0,069	0,099	-0,038	0,006
T12.	\bar{X}_{RAV}	-0,181*	0,040	-0,138	-0,169*	-0,130
	\bar{X}_{RBL}	0,080	-0,056	0,075	0,095	-0,184**

5. Sonuç

Rekreatif olarak avcılık ve balıkçılık yapan bireylerin profilleri ve bu bireylerin avlanma konusundaki ekolojik bilinçlerinin çeşitli demografik değişkenlere göre sorgulandığı bu çalışmada elde edilen sonuçlar bu çalışma ile ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ekolojik bilincin sorgulandığı birçok parametre açısından sonuçlar tatmin edici düzeydedir.

Açık alan etkinlikleri günü birlik yürüyüş aktivitesi dışındaki diğer birçok örnekte hala erkek egemenliğinde olması kadınların annelik rolü dâhil olmak üzere toplumun omuzlarına yükledikleri diğer birçok sorumluluklardan da kaynaklanmaktadır (Ardahan, 2011a, Kalkan, 2012, Kalkan ve Ardahan, 2012) . Rekreatif avcılığın ve balıkçılığın dünyanın birçok yerinde olduğu gibi hala erkek egemenliğinde olduğu bu çalışmada da görülmüştür ve bu araştırmanın sonuçları bu gerçeği destekler niteliktedir.

RAV ve RBL'in ekolojik bilinçlerinin sorgulandığı 12 maddenin beşinde RBL ile RAV arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır. Bunlardan üçü Likert ölçeğinin güçlü yanını gösterir beş'e yakın değerlerde anlamlı farklılık göstermesi farklılığın olduğu maddelerde bile aslında belirli bir bilinç düzeyine ulaşıldığını göstermektedir. Örneğin; T9 maddesinde $\bar{X}_{RAV}=4.50$, $\bar{X}_{RBL}=4.28$, $t=2.342$, $p<0.05$ dir. Burada her iki grubunda T9 maddesinin içeriği konusunda mutabık oldukları, özellikle RAV'ların bu konuda daha duyarlı olduklarını söyleyebiliriz. Benzer durumlar T8 (RAV'ın lehine) ve T7 (RBL'nin lehine) maddeleri içinde geçerlidir.

Medeni durum açısından bakıldığında evli katılımcılar bekârlara oranla doğaya daha fazla duyarlı olsalar da aralarındaki farklılığın istatistiki olarak anlamlı olmadığını söyleyebiliriz. Avlanma bilinç düzeyi medeni durum açısından sorgulandığında medeni durumun bu konuda belirleyici bir unsur olmadığını söyleyebiliriz. Bazı maddelerde evli RAV ve RBL'lerin bekârlara oranla daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz (T1). Gruplar arasında istatistiki olarak anlamlı farklılığın olduğu T1; \bar{X}_{RBL} .

$\bar{x}_{\text{evli}}=2.50$, $\bar{x}_{\text{RBL-bekar}}=2.27$, $t=1.969$, $p<0.05$, T6; $\bar{x}_{\text{RBL-evli}}=2.90$, $\bar{x}_{\text{RBL-bekar}}=3.19$, $t=1.966$, $p<0.05$, T9; $\bar{x}_{\text{RAV-evli}}=4.24$, $\bar{x}_{\text{RAV-bekar}}=4.66$, $t=-2.935$, $p<0.05$ olması büyük ölçüde medeni durumdan değil, yaştan kaynaklanmaktadır. Yaş ilerledikçe doğaya ve avcılığa karşı bilinçlenme daha da artmaktadır (Şafak ve ark., 2010; Iğircık ve ark., 2005; Ay ve ark., 2005). Avlanma bilincinin yaş grupları ile arasındaki ilişkide istatistiki olarak anlamlı farklılığın olduğu, T4 ve T12 hariç diğer tüm maddelerde yaş arttıkça avlanma bilincinin de arttığı bulunmuştur. Fakat T4 ve T12 nolu maddelerde gençlerin bilinçli olmasının temel nedeni büyük ölçüde eğitimden ve avlanma süresinden kaynaklanmaktadır. Burada eğitimi iki farklı boyutta algılamak gereklidir. Birincisi formal eğitim, yani okullarda verilen eğitim, ikincisi ise avcılık ve balıkçılık hakkındaki eğitim. Bireylerin eğitim düzeyleri arttıkça avlanma bilinçlerinin de arttığını söylemek mümkündür. Benzer şekilde avlanma süresi ve avlanma sıklığı da arttıkça bireylerin avcılık konusundaki bilinçleri de artmaktadır. Bu durum özellikle avlanma lisansına sahip avcılar ile avlanma lisansına sahip olmayan avcılar arasında çok daha belirgindir. Her ne kadar balıkçılık konusunda lisans zorunluluğu henüz ülkemizde zorunlu değilse de benzer durum lisanslı balıkçılar ile lisanssız balıkçılar arasında da vardır. Bu sonuçlar Şafak ve ark., (2010), Iğircık ve ark. (2005), Ay ve ark. (2005) çalışmalarında verdikleri sonuçlar ile örtüşmektedir.

Kentlerde yaşayan rekreatif avcılarının kırsalda yaşayan rekreatif avcılara oranla daha fazla avlanma bilincine sahip olduğu sonucu, kentleşme sürecinin içindeki bireylerin doğa bilincinin daha yüksek olabileceği⁽⁴⁾ gerçeğiyle örtüşmektedir. Diğer taraftan istatistiki olarak anlamlı farklılığın olduğu maddelerde kırsalda yaşayan rekreatif balıkçıların kentlerde yaşayan rekreatif balıkçılara oranla daha bilinçli olduğunu söyleyebiliriz. Bu da büyük ölçüde rekreatif balıkçıların balıkçılık konusundaki eğitimlerinin yetersizliğinden kaynaklanmaktadır.

Bilinçli bir birey olma ve bilinçli avlanma, hem RAV hem de RBL açısından avlanmanın ne olduğu, hem doğanın kendisinde var olan, kendiliğinden ekolojisi devam eden kaynakların hem de insan emeğiyle kontrol edilen ve yönetilen kaynakların sürdürülebilirliği açısından ne kadar önemli olduğu bu araştırma sonucunda ortaya çıkmıştır. Genel olarak hem RAV hem de RBL'in avlanma ve avlanmanın ekolojik yapı üzerine olabilecek etkileri hakkında yeterli bilgi düzeyinde olduklarını söylemek mümkündür. Buna ilaveten genç yaştakilerde doğaya, avlanmaya ve ekolojik değerlere karşı bilincin ve hassasiyetin arttığını, hem lise ve altı hem de üniversite üstü eğitim almışlarda avlanmaya karşı yeterli bir bilinç düzeyinin olduğunu, avlanma sıklığı ve ne zamandır avlandığı

⁴ Türküm, A. S., Çağdaş Toplumda Çevre Sorunları ve Çevre Bilinci, <http://v2.anadolu.edu.tr/aos/kitap/IOLTP/1268/unite10.pdf>, Erişim Tarihi: 04-01-2013

arttıkça avlanmaya karşı bilincin ve hassasiyetin arttığı, kentsel alanlarda yaşayanların avlanmaya karşı bilincinin ve hassasiyetinin fazla olduğunu söyleyebiliriz.

Mevcut bulunulan durum iyi olsa da bunu yeterli görmemek gereklidir. Özellikle RAV ve RBL'lerin hem avlanma konusunda hem de ekolojik çevre bilinci konusunda sürekli eğitimlerden geçirilmeleri avcılık ve çevrenin sürdürülebilirlik boyutlarında hayati öneme sahiptir. Bu formal eğitim sisteminin bir parçası olarak ve medya aracılığıyla kamu spotu olarak yer almalıdır. Bunun yanında özellikle sosyal medyada yer alan grup ve derneklerin bu konuya daha fazla zaman ayırmaları gerekmektedir.

Kaynakça

- Ardahan, F. (2011a), The Profile of The Turkish Mountaineers and Rock Climbers: The Reasons and The Carried Benefits for Attending Outdoor Sports and Life Satisfaction Level, 8th International Conference Sport and Quality of Life/2011", 10-11 November 2011, Congress Centre-Brno/Czech Republic.
- Ardahan, F. (2011b), Doğa Yürüyüşü Fırsatçıları, AntalyaBugün Gazetesi, <http://www.antalyabugun.com/?page=makale&MID=11926>: Erişim Tarihi=10/12/2012.
- Ardahan F., Turgut, T., (2013), Comparing the Motivational Factors of Recreational Fishers and Hunters, Life Satisfaction Level of Participants and Non Participants in These Activities: Turkey Case, The Online Journal of Recreation and Sport, 2(1),1-11.
- Andersen, O., Vitterso, J., Kaltenborn, B.P. ve Bjerke, T., (2010), Hunting Desertion in Norway: Barriers and Attitudes Toward Retention Measures, Human Dimensions of Wildlife: An International Journal, 15(6), 450-466.
- Ay, Z., Bilgin, F., Safak, I., ve Akkas, M. E., (2005). Determining the profile of Licensed Hunters in Ege Region, Turkey. Ministry of Environment and Forestry Ege Forestry Research Institute, Technical Bulletin No: 27. Retrieved from http://www.efri.gov.tr/yayinlar/Teknik_Bulten/tb27/tb27.pdf on 24th April 2012.
- Beard, J. G., ve Ragheb, M. G. (1980). Measuring leisure satisfaction. *Journal of Leisure Research*, 12(1): 20–33.
- Burger, J. (2002). Consumption Patterns and Why People Fish. *Environmental Research Section A*, 90, 125-135.
- Ditton, R. (2004). Human dimensions of fisheries. In M. Manfredo, J. Vaske, B. Bruyere, D. Field, P. Brown (Eds.), *Society and natural resources: A summary of knowledge* (pp. 199–208). Jefferson City, MO: Modern Litho.
- Floyd, M.F., Nicholas, L., Lee, I., Lee, J.-H., ve Scott, D. (2006). Social Stratification in Recreational Fishing Participation: Research and Policy Implications, *Leisure Sciences*, 28(4), 351-368.
- Demiroglu, C. (2003). A Questionnaire Study on Yachting in Göcek Bays, Middle East Technical University, The Graduate School of Natural and Applied Sciences Master Thesis, Ankara.
- Dunlap, R.E. ve Van Liere, K.D., (1978). The “new environmental paradigm”: A proposed measuring instrument and preliminary results. *J Environ Educ.*, 9, 10–19.
- Dunlap, R.E., Grieneeks, J.K., ve Rokeach, M., (1983). Human values and pro-environmental behavior, in WD. Conn (ed) *energy and material resources: Attitudes, values, and public policy*, Boulder, CO:Westview.

- Dunlap, R.E., Van Liere, K.D., Mertig, A.G., ve Jones, R.E., (2000). Measuring endorsement of the new ecological paradigm: A revised NEP scale. *J Soc Issues*, 56, 425–442.
- Fraser, K.W., Sweetapple, P.J., (1992): Hunters and hunting patterns in part of the Kaimanawa Recreational Hunting Area, *New Zealand Journal of Zoology*, 19:3-4, 91-98.
- George, E.C., (2007), Hunting in Context, *Environment: Science and Policy for Sustainable Development*, 49:5, 3-4.
- Igircik, M., Yadigar, S., Bekiroğlu, S., Okan, T., ve Akkas, E., (2005). Profile of Hunters that Hunt within The Marmara Region. Ministry of Environment and Forestry Ege Forestry Research Institute, Technical Bulletin No: 29. Retrieved from http://www.efri.gov.tr/yayinlar/Teknik_Bulten/tb29/tb29.pdf on 25th April 2012.
- Kalkan, A., and Ardahan, F. (2012). The Profile of the Outdoor Sports Participants and the Reason and the Benefits of Participating Outdoor Sports: Antalya Case, 12 th International Sport Science Congress, December 12-14, Denizli, Turkey.
- Kalkan, A. (2012). Outdoor Recreation, Reasons For Individuals Participation In Nature-Based Sports Whit in The Province Of Antalya, Akdeniz University, Social Sciences Institute, Sport Management Department, Master Thesis.
- Rokeach, M., (1973). *The Nature of Human Values*, Free Press, New York.
- Rokeach, M., (1979). From individual to institutional values: With special reference to the values of science, in M. Rokeach (ed) *understanding human values* (pp. 47–70), Free Press, New York.
- Safak, I., (2009). Avcı Derneklerine Üye Avcıların Kültürel Özellikleri (İzmir İli Örneği). *Online Thematic Journal of Turkic Studies*, 1 (1), 327-344.
- Safak, I., Ay, Z., Bilgin, F., and Ekkas, M. E., (2010). Ege Bölgesinde Av ve Yaban Hayati Yönetimindeki Sorunlar ve Manisa İli Avcı Profili. *Sarıgöl İlcesi ve Degerleri Sempozyumu Proceeding Book*, 17-19th February 2010, p. 377-387.
- Siemer, W.F., ve Knuth, B.A., (2001), Effects of Fishing Education Programs on Antecedents of Responsible Environmental Behavior, *The Journal of Environmental Education*, 2001, Vol. 32 No. 4 23-29.
- Stern, P.C., Young, O.R., ve Druckman, D., (1992). *Global Environmental Change: Understanding the Human Dimensions*. National Academy Press, Washington DC, 1992.
- Taskin, O., 2009. The environmental attitudes of Turkish senior high school students in the context of postmaterialism and the new environmental paradigm. *Int J Sci Edu.*, 31, 481–502.
- Turgut, T., (2012), *Water Based Recreation And A Case Study On Defining Profile Of Enterprises In Water Based Recreation in Antalya*, Akdeniz University, Social Sciences Institute, Sport Management Department, Master Thesis.
- Wilde, G.R., Riechers, R.K., ve Ditton, R.B. (1998). Differences in Attitudes, Fishing Motives, and Demographic Characteristics between Tournament and Non-tournament Black Bass Anglers in Texas, *North American Journal of Fisheries Management*, 18 (2), 422-431.

Extended English Abstract

The aim of this study is to determine the profile of Recreational Fishers (RBL) and Hunters (RAV); to compare their consciousness which can be affective on environment in relation to hunting / fishing and demographic variables.

The research consists of (n=359, $\bar{X}_{age} = 35,90 \pm 9,80$) RBL and (n=193, $\bar{X}_{age} = 35,96 \pm 10,53$) RAV total (n=552, $\bar{X}_{age} = 35,92 \pm 10,04$) participants. An electronic survey form which was prepared by the researchers was used to gather data for this descriptive study. Electronic survey

form was sent to all members of groups and clubs of fishing/hunting by using social media. Female participants were excluded in statistical analyses process because of lacking participation. In the process of assessing data, besides descriptive statistics, One-Way ANOVA test, Independent Samples T-Test, Pearson Correlation test and Tukey-b test were performed to examine the differences and correlations between groups. Results were assessed according to significant level 0.01 and 0.05.

It can be said that big majority of the participants are single, have a degree over university graduation, between 24-44 age years old, hunting or fishing less then 10 years, going for fishing or hunting 1-3 times in a month, they live in urbanized cities, hunters have hunting license, but fishers do not have (because it is not still obligated in Turkey).

Hunting and fishing consciousness are interrogated by 12 questions. These 12 questions contain the idea of about themselves, others and just only the effect of hunting and fishing on environment. It is asked to the RAV and RBL that a) do you support the idea that unconsciousness hunting/fishing has a negative affect on wild life's future?, b) do you support the idea of the consciousness hunting/fishing control the wild life population?, c) do you support the idea of the consciousness hunting/fishing balance the wild life?, d) do you believe the idea that a macro hunting/fishing plan must be done and for every kind of animals/fishes, a quota must be defined?, e) do you support the idea that private hunting/fishing ground must be organized?, f) do you support the idea that all RAV and RBL must pay every hunted/fished things? g) do you support the idea that some restricted areas for hunting/fishing must be organized?, h) do you support the idea that some trainee programs must be done for all RAV and RBL?, I) do you support the idea that it must be definitely restricted hunting/fishing for the people who do not have hunting/fishing license?, j) do you support the idea that all hunting/fishing areas and hunting/fishing seasons must be controlled?, k) do you think that you are a consciousness hunters or fishers?, and l) do you think that there are unconsciousness hunters or fishers around you?

According to the results, it can be claimed that both RBL and RAV are aware of what fishing/hunting is and its sustainability and its effect on environment. RBL and RAV believe that consciousness hunting and fishing has a positive affect on wild population and it balances the wild life, and there must be a macro hunting and fishing plan and it must be design on a quota. RAV and RBL support the idea that the wild life is not adequate to support all RAV and RBL. For that reason, private shooting and fishing ground must be organized, and all RAV and RBL must pay every hunted and fished things, and they believe and support the idea that some areas must be closed to hunting and fishing for all season and sometimes to prevent the some animals and fishes it must be blocked for hunting and fishing. Big majority of RAV and RBL believe that well educated persons have a clear idea on hunting and fishing and for that reasons some educational programs must be organized. And the persons who do not have hunting or fishing license should not hunt and fish. RAV and RBL believe they are consciousness enough for hunting or fishing but there are much unconsciousness hunters or fishers around them. They believe that there must be a hunting/fishing season for all kind of animals and fishes, and it should be strictly controlled as in developed countries.

Married participants compared to singles, young participants compared to older participants and participants who live in rural compared to participants who live in urban are more sensitive and aware of the effect of fishing/hunting on environment. Participants in both education groups have enough awareness of the effect of fishing/hunting. Furthermore, as history (years) and the frequency of fishing/hunting increase, the awareness and sensitivity of participants on the effect of fishing/hunting on environment increases.